

MEMORANDUM MSP 2025 – »TRAJNOSTNO POSLOVANJE IZ TEORIJE V PRAKSO«

Letošnja, že 12. konferenca za mikro, mala in srednja podjetja v organizaciji Podjetniško trgovske zbornice (PTZ) pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), je v središče postavila trajnostno poslovanje. Dogodek z naslovom Trajnostno poslovanje iz teorije v prakso je pritegnil več kot 90 udeležencev, saj je bil v luči predloga zakonodajnega paketa Omnibus izjemno aktualen. Sprejetje Omnibusa bi namreč poenostavilo trajnostno poročanje in zmanjšalo regulativna bremena za podjetja, zlasti za MSP.

Letošnja konferenca MSP je razgrnila širok nabor vsebin, povezanih s trajnostjo – od zakonodajnih okvirov, strategij, poročanja, prenosa trajnostnega poslovanja v realno prakso do trajnostnega komuniciranja in tudi nepoštenih poslovnih praks, zaokrožile pa so jih uspešne trajnostne zgodbe nekaterih slovenskih podjetij. Še posebej pa je bila aktualna vsebina zakonodajnega paketa Omnibus 1, ki ga je pripravila Evropska komisija s ciljem izboljšanja poslovnega okolja in odprave administrativno obremenjujočih postopkov, ki podjetjem v EU otežujejo poslovanje.

Predlog Omnibusa zasleduje cilje poenostavitve in zmanjšanja regulativnih bremen za gospodarske družbe glede trajnostnega poročanja in skrbnega pregleda, podaljšuje roke za dve leti ter zmanjšuje obseg zavezancev, ki bi morali začeti poročati z letošnjim finančnim letom. Z njim Evropska komisija predlaga spremembe za administrativno razbremenitev gospodarstva v okviru Direktive o trajnostnem poročanju (CSRD), Direktive o skrbnem pregledu poročil o trajnosti (CSRDDD) in taksonomije.

Iz predloga Omnibusa izhaja, da bodo po CSRD zavezana k pripravi poročila o trajnosti velika podjetja, ki imajo 1000 zaposlenih in vrednost aktive nad 25 milijonov EUR ali čisti prihodek od prodaje nad 50 milijonov EUR. Gre za pomemben korak k razbremenitvi poročevalskih zahtev, saj bi bili tudi MSP-ji, ki kotirajo na borzi, izključeni iz obveznega poročanja o trajnosti po CSRD, zanje bi veljali prostovoljni standardi za poročanje.

Zaradi vseh predvidenih sprememb se predlaga zamik začetka obveznosti priprave poročil o trajnosti za 1 ali 2 leti, odvisno od velikosti zavezancev. V okviru CSRDDD pa se predvideva tudi zamik roka za implementacijo v nacionalno zakonodajo za 1 leto. Vendar je za dokončno določitev začetka veljavnosti in uporabe potrebno sprejetje predloga na EU ravni.

V teh dneh je aktualen predlog direktive "Stop-the-clock", ki začasno zamika uporabo določenih zahtev veljavnih predpisov glede poročanja o trajnosti in skrbnega pregleda podjetij. Obravnavala sta ga tako Svet EU kot Evropski parlament. Cilj vseh je, da bo mehanizem "Stop-the-clock" čim prej sprejet.

Mednarodna primerjava (GEM Slovenija 2024) kaže, da slovenski podjetniki v veliki meri upoštevajo družbene posledice (87,3 %, Evropa 70,6 %), redkeje pa sprejemajo dejanske ukrepe za doseganje družbenih sprememb (31 %; Evropa 44,7 %). Tudi upoštevanje okoljskih posledic je med slovenskimi podjetniki močno prisotno (83,9 %; Evropa 71,1 %), medtem ko so dejanski okoljski ukrepi redkeje sprejeti (40,6 %; Evropa 56,6 %).

Vsako podjetje mora oceniti tveganja in raziskati priložnosti. Kljub nekaterim skepsam namreč mnoge študije in raziskave kažejo, da so dejavniki ESG pomembni za dolgoročni uspeh podjetja. 92 % vlagateljev se je strinjalo, da so podatki ESG pomembni za oceno dolgoročnih finančnih obetov podjetij in 88 % jih je menilo, da je treba podatke o ESG obravnavati enako strogo kot finančne podatke. Kar 85 % podjetij je odvisnih od narave oziroma naravnih virov in vse več študij prihaja do enakega izračuna: 1 °C segrevanja pomeni 12 % padec BDP-ja.

Brez malih in srednjih podjetij prehod v trajnost v EU ne bo uspel. Banke, investitorji in večja podjetja bodo vedno bolj zahtevala ESG podatke za oceno tveganj. MSP, ki ESG podatkov ne bodo imela, bodo težje pridobila posojila, dostopala do kapitala ali sklepala posle z večjimi partnerji. Da bi bila MSP pripravljena, morajo izkoristiti obstoječe podatke, nadgraditi sisteme in uporabljati digitalna orodja za standardizirano poročanje.

Trajnostna komunikacija gradi zaupanje, zeleno zavajanje ga z neetičnimi praksami podjetja uniči. Pretiravanje ali napačno predstavljanje trajnostnih naporov in dosežkov je izjemno tveganje za ugled podjetja in zaupanja.

Prakse podjetij glede trajnostnega poslovanja so vedno bolj v središču pozornosti. Na področjih, kot so ogljični odtis (zmanjšanje emisij), obveščanje o trgu in izdelkih in finančno poročanje podjetij, se sprejema veliko novih pravnih predpisov, obenem pa različni deležniki zahtevajo prevzem odgovornosti za dejanja podjetij. Posledično so podjetja vedno pogostejše predmet različnih regulatornih in sodnih postopkov, povezanih s trajnostnimi poslovnimi praksami.

Trajnost je za gospodarstvo in družbo pomembno, a zakonodajne zahteve do velikih in tudi malih in srednjih podjetji morajo biti jasno razumljive in sorazmerne glede na dejanski vpliv, ki ga podjetje ima.